

The Inseparable Bond Between Pesach and Tisha Biav על מצות ומרורים יאכלהו בין המצרים, תשע"ט

1) שלחן ערוך – אורח חיים, סימן תכח, סעיף ג (הלכות ראש חודש)
סימן לקביעת המועדים; א"ת ב"ש, ג"ר ד"ק, ה"ץ ו"ף, פירוש: ביום ראשון של פסח יהיה לעולם ט"ב¹, וסימן: "על מצות ומרורים יאכלהו" (במדבר ט, יא). ביום ב' בו שבועות, וביום ג' בו ר"ה, ביום ד' בו קריאת התורה שהוא שמחת תורה, ביום ה' בו צום כיפור, ביום ו' בו פורים שעבר.

2) שלחן ערוך – אורח חיים, סימן תעו, סעיף ב (מנהג אכילת צלי בליל פסח)
אפילו בשר עגל ועוף, כל דבר שטעון שחיטה, אסור לאכול צלי במקום שנהגו שלא לאכול צלי.
הגה: נוהגים בקצת מקומות לאכול בסעודה ביצים, זכר לאבלות; ונראה לי הטעם משום שליל תשעה באב נקבע בליל פסח, ועוד זכר לחורבן שהיו מקריבין קרבן פסח. ויש נוהגין שלא לאכול שום טבול בלילה, רק ב' טבולים שעושים בסדר (מהרי"ל).

3) איכה – פרק א, פסוק ג
גְּלַתָּהּ יְהוּדָה מֵעֲנִי וּמֵרַב עֲבָדָה, הִיא יִשְׁבָּה בְּגוֹיִם לֹא מִצָּאָה מְנוּחַת, כָּל רִדְפֶיהָ הִשְׁיגוּהָ בֵּין הַמְצָרִים.

4) עבודת ישראל – פרשת מסעי (ר' ישראל המגיד מקאזניץ ז"ע) [1736-1814]
וכבר הקדים לנו אדמו"ר ז"ל² הנ"ל רמז בפסוק "כל רודפיה השיגוה בין המצרים" (איכה א, ג), דהיינו: כל מי שרודף להמליך את הבורא יוכל להשיג יותר דוקא בימים אלו בין המצרים. למשל כי כשהשר יושב בביתו אז אימתו מוטלת אשר לא כל איש ואיש יכול לבוא פנימה, מה שאין כן אם השר עובר בשוקים וברחובות חוץ לפלטרין שלו, אז הוא קרוב לכל קוראיו ויאזין שועת כל הקוראים בשמו. וכן הנמשל לדעת כי בזמן הזה כי "פֶּצְפֹר נִוְדָדָת מִן קִנְיָה כִּן אִישׁ נִוְדָד מִמְּקוֹמוֹ" (משלי כז, ח), לכן הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם והוא עונה אליהם, עכ"ל: ועיקר הענין להתחזק ולאמץ את לבבו בעתים הללו לבלתי יפול ברשת ההתשלול מעבוד ה' חלילה, ואפילו בתשעה באב שהוא חושך למראה עין, הגם שיש לבכות במר נפש על כל אשר מצאתנו ביום ההוא, מכל מקום יש לשמח לב המלך בשמחה העתידה שבו יולד מנחם ויגאלנו במהרה וישמח ה' במעשיו והיתה לו המלוכה כימי קדם:

והנה הצדיק איש אלקים מוה' יעקב יצחק אמר פירוש הגמרא (מגילה דף ה:): ביקש רבי לעקור תשעה באב שחל בשבת, ואמר הואיל ואידחי ידחי עיין שם. פירוש: שרצה לעקור צרת תשעה באב כלל ועיקר ולגלות הקץ על ידי שחל בשבת יום הקדוש, והואיל ואידחי ידחי לגמרי. ולכן לא הודו לו חכמים, כי אין לדחוק את הקץ, עכ"ל:

ונוסף עוד על דבריו, כי ביקש רבי לעקור תשעה באב, דהיינו לעשותו עיקר ולהראות גודל מלכות ה' יתברך, דהיינו הגם שצר לנו עד מאד אנו מתחזקים ומתאמצים ושמחים בשבת במלכותו ועל רחמיו המרובים אנו בטוחים שישונו נדחינו במהרה, וזה הענין הוא עיקר ויותר תענוג לפנינו מאשר שאנו שמחים וטובי לב בימים הנגלים ונראים לטובה. ולכן מהתעוררות עיקר ותענוג זה היה בכוחו לדחות את תשעה באב ולעקרו ולגלות את הקץ. ואמר הואיל ואידחי ידחי ולא הודו לו חכמים, פירוש: שהחכמים הודו לו בבחינת "לא" - שהוא בחינת אי"ן בבתי גואי. אבל עדיין לא היה בכוחם לשלש השמחה לבתי בראי ולגלות הקץ עד שיושיענו ה' ויגדיל כח הצדיקים לגלות בחינת אי"ן והשמחה הגנוזה ואז ישמח ה' עמנו אמן:

5) בראשית (תולדות) – פרק כז, פסוק מא
וַיִּשְׁטַם עֵשָׂו אֶת יַעֲקֹב עַל הַבְּרִכָּה אֲשֶׁר בָּרַכּוֹ אָבִיו, וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלִבּוֹ: יִקְרְבוּ יָמֵי אָבִי וְאֶהְרַגְהָ אֶת יַעֲקֹב אָחִי.

¹ ט"ב = ט' באב; תשעה באב
² המגיד ממעזריטש ז"ע

6) חומת אריאל – ליקוטי נ"ד, דף מז: (ר' אריה ליב מלאנצוט זצ"ל)

ולכן, "וישטם עשו את יעקב על הברכה", ר"ת **כל רודפיה השיגוה בין המצרים**, שא"א להשיגו רק בין המצרים וע"י הברכה הוא למעלה מן המצרים. ואמר "יקרבו ימי אבלי אבי" הם הימים שבין י"ז תמוז לט' באב; יקרבו ימי אבלי [אבין] ר"ת כ"א יום שאז הוא בין המצרים. אמנם פנימיות הענין כי אדרבה הימים מן י"ז תמוז וט' באב בגימט' ב"פ י"ג מדות של רחמים שמאיר הקב"ה באותן הימים כי זולת זה לא היה קיום לישראל לגודל הקטיגוריא שיתעורר אז. והוכרח להאיר להם ב' בחינות י"ג מדות: הן אותן שהזכיר מיכה הנביא מי א-ל כמוך כו... שמן י"ז תמוז עד ר"ח הם י"ג ימים כמנין י"ג תיקוני עתיקא, וט' ימים בחודש אב נגד ט' תיקוני זעיר אנפין שהזכיר משה במרגלים...

7) איכה – פרק א, פסוק טו

סְפֹרָה כָּל אֲפִירֵי אֲדָנֶי-בְּקִרְבִּי, קָרָא עָלַי מוֹעֵד לְשֹׁפֵר בַּחוּרֵי; גַּת דָּרָךְ אֲדָנֶי לְבַתּוּלַת בֵּית יְהוּדָה.

8) פרקי אבות – פרק ג, משנה יא

רבי אלעזר המודעי אומר: המחלל את הקדשים, והמבזה את המועדות, והמלבין פני חברו ברבים, והמפר בריתו של אברהם אבינו עליו השלום, והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה, **אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא:**

9) מסכת מכות דף כג. (וכן בפסחים דף קיח.)

ואמר רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה: **כל המבזה את המועדים כאילו עובד עכו"ם**, דכתיב: "אֶלֶהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ" (שמות לד, יז), וסמך ליה: "את חג המצות תשמור".

10) חידושי אגדות [שם] (מהר"ל מפראג זצ"ל) [1520-1609]

המבזה את המועדות וכו'. דבר זה מבואר, כי המועד הוקבע שיהיו חוגגין אל הש"י ועובדים עבודתו יתברך, והוא נקרא מועד מלשון "וְנוֹעַדְתִּי לָךְ" (שמות כה, כב). **כי השנים שהם מתחברים ומתועדים יחד נקרא מועד, וכן הרגל הוא שיהיה הש"י מתוועד עם עמו ומתחבר להם. ומי שמבזה את המועדות כאלו אינו רוצה בחבור הזה ומתדבק באחר.** ולכך אמרו במסכת (ב"ב) (יומא דף נד.) כשהיו ישראל עולים לרגל היו מגביהין להם הפרוכת והיו מראים להם (כשעלו לרגל) כי עליותם לרגל הוא עצם החבור שנקרא מועד, ולפיכך אז היו מראים להם זה. ולכך אמר המבזה את המועדות, ולא אמר המבזה הרגלים כלישנא דקרא.

11) הגדה של פסח - כורך (ע"פ ר' יהושע מבעלז ז"ע [1825-1894])

זָכַר לְמִקְדָּשׁ כְּהַלֵּל. כֵּן עָשָׂה הַלֵּל בְּזִמְנוֹ שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם: הָיָה כּוֹרֵךְ פֶּסַח מִצָּה וּמְרוֹר וְאוֹכֵל בַּיַּחַד, לְקַיֵּם מֵה שֶׁנֶּאֱמַר: "עַל מִצּוֹת וּמְרָרִים יֹאכְלֵהוּ".

12) הגדה של פסח להרב ראובן מרגליות זצ"ל – פירוש באר מרים, עמ' 77³

כֵּן הָיָה יְגִיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וּלְרִגְלִים אֲחֵרִים וכו'. הנה במועדים נכללו גם ראש השנה ויום כיפורים, עיין ראש השנה ד ע"ב ושם יט ע"ב. אבל ברגלים נכללו אך פסח שבועות וסוכות, שראש השנה ויום הכיפורים לא אקרי רגלים, עיין עירובין מ ע"ב. וכשעומד בפסח, הרי מוקדמת הגעת הרגל שהוא חג השבועות להגעת מועד שהוא ראש השנה, ולכאורה הול"ל "כֵּן יְגִיעֵנוּ לְרִגְלִים וּלְמוֹעֲדִים אֲחֵרִים", רגלים קודם. ונראה דבמועד נכלל גם פסח שני, כמו ראש חודש דנמי איקרי מועד, עיין שבועות י ע"א, ומתפללים אנחנו שנוכה עוד בשנה זו לעשות פסח שני (עיין מה שכתבתי הלאה פסקא "זכר למקדש כהלל"), והרי מועד קודם לרגל.

13) ישא ברכה – פרשת פנחס, עמ' רג (ר' שאול ידידי' אלעזר ממודזיץ ז"ע) [1886-1947]

<p>כל רודפיה השיגוה בין המצרים, וסרדיסות של ישראל קוסן להיות אך טונז וסמד כמו שכתוב (מהלים כ"ג ו') אך טונז וסמד ירדסוני, רדיסות כאלה יכולין להשיג בין המצרים כרסמיו וכרוז סמדיו נכל טונז סלה סכדיסיין</p>	<p>כל רודפיה השיגוה בין המצרים (איכה א'). אמר אאמור זצוק"ל על סי הידוע המשל מן המלך, כשהוא יונא לדרך יכול כל אדם אטילו הן כסר לגשה לסמיו ננקשמו, כן בין המצרים העת שהשכינתא נגלותא, יכולין לסעול כל ישועות טונזות. זהו שאמר הכתוב,</p>
---	--